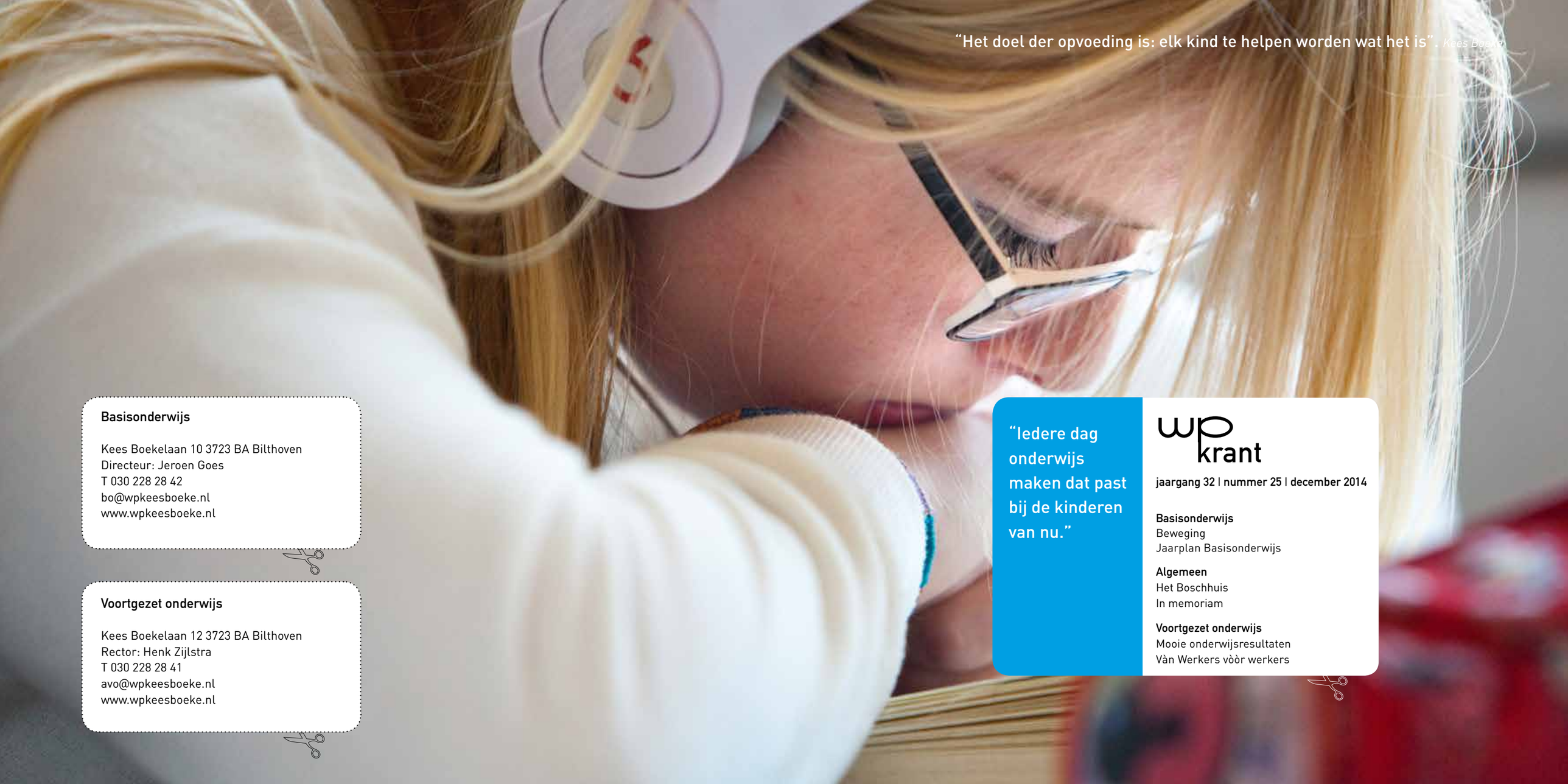

"Het doel der opvoeding is: elk kind te helpen worden wat het is". *Kees Boeke*

Basisonderwijs

Kees Boekelaan 10 3723 BA Bilthoven
Directeur: Jeroen Goes
T 030 228 28 42
bo@wpkeesboeke.nl
www.wpkeesboeke.nl

Voortgezet onderwijs

Kees Boekelaan 12 3723 BA Bilthoven
Rector: Henk Zijlstra
T 030 228 28 41
avo@wpkeesboeke.nl
www.wpkeesboeke.nl

"Iedere dag onderwijs maken dat past bij de kinderen van nu."

wpkrant

jaargang 32 | nummer 25 | december 2014

Basisonderwijs
Beweging
Jaarplan Basisonderwijs

Algemeen
Het Boschhuis
In memoriam

Voortgezet onderwijs
Mooie onderwijsresultaten
Vàn Werkers vòòr werkers

Redactioneel winter 2014

Eén school, één onderwijsvisie, één WP krant. Steeds meer wordt de Werkplaats de Kindergemeenschap die zij is. Samen dus. In verschillende bijdragen laten BO en VO zien wat tevreden stemt, trots maakt en de uitdaging blijft: iedere dag onderwijs maken dat past bij de kinderen van nu. Zonder te vergeten waar we vandaan komen, wie meewerken en meewerkten. Een bont nummer ligt voor u, naar wij hopen tot genoegen. Wij wensen u fijne feestdagen en een goede start van het nieuwe jaar.

Inhoud

3 Beweging
5 Met hoofd, hart en handen op bovenbouwkamp
7 Jaarplan Basisonderwijs
10 Medezeggenschapsraad-BO
11 Geef me de vijf
12 'Naar de gang! In de hoek!'
14 Werk dan mee in De Werkplaats
16 Het Boschhuis
18 In memoriam
20 Wij zijn tevreden
21 Ambassadeurs HDI
22 Een leerzame, culturele interactie
24 Gezondheidssymposium
24 Gezond maakt slim
26 Van werkers voor werkers
27 Interview met oud-werker Jara Spijker
28 Oud-werker: André Lardinois
30 Traditioneel vernieuwen

Colofon

Redactie
Jeroen Goes, Margot Eweg, Marijn Backer en Henk Zijlstra.
Eindredactie: Margot Eweg

Ontwerp
Mireille Geijsen

Drukwerk
Drukkerij Romein

Middenfoto
Willem Mes

Foto cover
Willem Mes

Foto's zonder bronvermelding
Willem Mes

Beweging

Verkleurende bomen, vallende bladeren, de wisseling van het seizoen.
Exact een jaar geleden schreef ik een soortgelijke tekst voor dit stukje in een nieuwe WP krant.
Blijkbaar spreekt dit beeld in dit jaargetijde mij zo tot de verbeelding dat het inspireert om er over te schrijven. Vergankelijkheid van de tijd, broosheid van het bestaan en altijd in de wetenschap van weer een nieuw begin. Bij een zachte herfst en winter duurt het niet lang meer om de nieuwe knoppen te zien ontstaan.

Het is de beweging die mij boeit en natuurlijk steeds weer opnieuw de hoop op het nieuwe leven, de nieuwe kleuren. Het is eenzelfde soort beweging als waarmee ik mij hier op deze mooie werkplek omring. De beweging van 600 werkers, hun ouders, de medewerkers. Geen dag voorspelbaar, geen dag zonder intensiteit. Onze eigen wereld waarin, na de opening van De Ronding, zoveel andere scholen zijn geïnteresseerd. Ze zijn nieuwsgierig naar hoe wij het onderwijs vormgeven. Vaak geïnspireerd door de berichtgeving over en de ontwikkeling van het onderwijs in het land. Wij weten dat de snel veranderende maatschappij andere vaardigheden van onze kinderen zal gaan vragen, maar we weten nog niet wat dit betekent voor het dagelijks onderwijs. Wel dat het *iets* betekent, maar hoe dat dan weer vorm te geven?

De teams komen langs en verwonderen zich. Het is zowel onthutsend als ontroerend om te zien hoe de leerkrachten en directies zich na een bezoek weer openstellen naar waar het hen uiteindelijk ooit om begonnen was: het kind. Velen van hen geven aan dat zij de essentie van hun vak kwijt zijn geraakt en ervaren weer even wat het is om weer bij het kind uit te komen. Ik zie in hun reacties het

"Juist in enige mate van onzekerheid van ons dagelijks handelen ligt de kwaliteit."

gelijk van de artikelen die verschijnen in de krant: velen zijn vergeten waar het om gaat, en hebben zichzelf verloren in regelgeving die zij zelf hebben gemaakt of zich hebben laten opleggen.

Alleen al in dit schooljaar ontvingen wij onder andere een schoolteam uit België, een stichting van 15 scholen uit onze eigen omgeving en een aantal scholen uit Den Haag. Allemaal zijn ze op zoek naar de essentie van goed onderwijs. Niet dat dit hier in Bilthoven in optima forma te vinden zal zijn, want wie het weet mag het zeggen; ook wij zoeken voortdurend voort.

Juist in enige mate van onzekerheid van ons dagelijks handelen ligt de kwaliteit. En dat laatste zijn veel scholen vergeten. Na een bezoek aan ons hebben zij die onzekerheid weer hervonden.

De bomen zo prachtig van kleur verschoten. Over een jaar zal het mij weer inspireren en weet ik dat we weer nieuwe zekerheden over ons onderwijs hebben gecreëerd en nieuwe onzekerheden hebben omarmd. Ook dat is een vertrouwd en veilig gegeven.

Jeroen Goes

Foto's: Louis Triemstra

bo

Met hoofd, hart en handen op kamp

De groepen 5 t/m 8 zijn aan het begin van dit schooljaar op kamp geweest. De groepen 5/6 op Hollands Kamp in Austerlitz. De groepen 7/8 op Historisch kamp in Eindhoven. Dat zo'n kamp meer is dan een paar daagjes weg en een overnachting beschrijven de medewerkers van 7/8; Freek en Ronald.

Op de Werkplaats is het al jaren traditie dat de bovenbouwgroepen op kamp gaan. Wij vinden dit als medewerkers een meerwaarde voor onze school, omdat werkers tijdens een kamp heel veel verschillende vaardigheden leren die wij tussen de schoolse muren niet altijd op juiste wijze kunnen verwezenlijken.
Door een aantal dagen met elkaar om te gaan en met elkaar te 'leven', ervaren kinderen dat zij op een andere manier met elkaar om moeten gaan. Daarnaast komen de kwaliteiten van ieder kind in andere situaties meer aan bod, zodat iedereen kan zijn wie hij of zij is zonder in de schoolbanken te zitten. Natuurlijk staat plezier hebben met elkaar daarbij hoog in het vaandel. Hierdoor leren werkers elkaar in een andere entourage op een prettige manier kennen, zowel overdag als 's avonds.

Wij zorgen dat alle werkers zich betrokken voelen bij de groep en dat zij het gevoel ervaren dat zij erbij horen. Daarnaast hopen wij op een groot saamhorigheidsgevoel en dat er nieuwe contacten en/of vriendschappen ontstaan. Zo worden nieuwe ervaringen opgedaan, maar ook talenten ontwikkeld en nieuwe interesses gewekt.
Het kampgebeuren kan een kind helpen bij het ontwikkelen van karakter en vaardigheden: doordat de kinderen een paar dagen en nachten zonder ouders weggaan, leren zij zelfstandig beslissingen te nemen en wordt er meer een

> "Wij zorgen dat alle werkers zich betrokken voelen bij de groep en het gevoel ervaren dat zij erbij horen."

beroep gedaan op sociaal gedrag van het individu in groepsverband.
De kinderen leren zich aan te passen in een groep. Daarbij hoort ook samenwerken en de ervaring leert hun dat om iets te bereiken, het ego bij tijd en wijle moet wijken voor het collectief. Een goed hulpmiddel is bijvoorbeeld de corveedienst. Deze is er niet alleen om de verblijfplaats schoon te krijgen, maar ook om de teamsfeer en samenwerking te bevorderen. Bovendien leer je hierdoor ook dat jouw inbreng van belang is voor de groep.
De kinderen moeten beslissen waar ze gaan slapen, hoe ze gaan eten en aan welke activiteiten ze kunnen deelnemen. Natuurlijk worden de keuzes samen met de begeleiding gemaakt, maar de kinderen ervaren dat ze zelfstandig beslissingen kunnen nemen en als gevolg daarvan groeit het zelfvertrouwen en wordt de 'drang' naar zelfstandigheid gevoed.
Tenslotte zie je op kamp hoe de onderlinge relaties zich ontwikkelen in de groep. Daar spelen de medewerkers op in, zij helpen en begeleiden de werkers op verschillende manieren. Hiermee kunnen de medewerkers vooral na het kamp zinvol aan de slag.
Samenvattend kun je zeggen dat tijdens het kamp drie belangrijke zaken boven komen drijven die te maken hebben met onze visie op opvoeding en onderwijs en allemaal op te hangen zijn aan hoofd, hart en handen te weten: sociale vaardigheden, zoals discipline, samenwerking, solidariteit. Creatief vermogen, zowel cognitief als beeldend. En het pedagogisch aspect, groeien op sociaal-emotioneel gebied.

Foto's: Richard Wortel

Het zal geen verrassing zijn dat wij de locatie van het kamp bewust hebben gekozen om het hier bovenstaande te verwezenlijken.

Ronald Hilbers en Freek Pul,
medewerkers groep 7/8

Jaarplan Basisonderwijs

Bij het meest recente bezoek van de Inspectie aan het BO werden we goed op de kaart gezet!
De strenge doch deskundige inspecteur had wel wat aan te merken op onze verantwoordingslast.
Ze zocht naar heldere, duidelijk geformuleerde jaardoelen en evaluatiemomenten, maar vond die slechts ten dele terug in de stukken en onder andere in onze WP krant.
Dat klopt. Plannen speelden zich vooral in de hoofden af, alle pijlen waren gericht op de nieuwbouw en alles wat daarmee samenhing; de kwaliteit van ons onderwijs.

Nu de nieuwbouw is afgerond, pakten we de uitdaging op en legden we onze plannen vast in een jaarplan.
En niet alleen omdat het ons werd opgelegd. Het helpt ons namelijk om de juiste focus voor een jaar te leggen en ons te verdiepen in een aantal onderwerpen.
Bovendien is het fijn om deze met de ouders van onze school af te stemmen, in overleg met de Medezeggenschapsraad-BO, en u hierover te informeren.

Aan het eind van dit schooljaar worden de plannen geëvalueerd en nieuwe plannen voor het nieuwe schooljaar vastgesteld. Via de nieuwsbrief, de site en incidenteel via de WP-krant houden we u hiervan op de hoogte.

Hieronder beschrijven wij de jaarplan-onderwerpen van dit jaar. Uw vragen hierover zijn bij de MR en de schoolleiding altijd van harte welkom.

Het werken volgens leerlijnen en een nieuwe rekenmethode
In het vorige schooljaar hebben wij een start gemaakt met een omslag naar het denken volgens leerlijnen. Niet de methode is de leidraad van het handelen van de leerkracht, maar een leer-/ontwikkelingslijn van de kinderen maakt

"Het helpt ons om de juiste focus voor een jaar te leggen en ons te verdiepen in een aantal onderwerpen."

inzichtelijk wat er van kinderen wordt verwacht en op welke wijze zij de stof aangeboden krijgen.
De leerlijnen van spelling en rekenen staan hiermee in de steigers, maar zullen in de loop van dit jaar of volgend schooljaar ook zichtbaar worden in het onderwijs.
Ter voorbereiding daarop hebben wij een nieuwe rekenmethode aangeschaft. Deze methode zal de medewerkers ondersteunen om de leerlijn rekenen te kunnen aanbieden.
De oude methode was zeer verouderd en met deze nieuwe methode (Reken zeker) hebben we gekozen voor een duidelijker leerstrategie. De implementatie en de gevolgen van dit overgangsjaar borgen we in onze studiedagen. Na dit eerste jaar zullen we deze methode, samen met andere rekenmaterialen en opdrachten, optimaal kunnen inzetten bij de uitvoering van de leerlijn rekenen.

Boeiend onderwijs
Onze studiedagen vorig jaar stonden in het teken van 'Boeiend Onderwijs'.
Daarin onderzochten wij verschillende manieren om de lesstof boeiend en betekenisvol aan te bieden. Zaken als het maken van mindmaps en het tekenen van relatiecirkels helpen de werkers situaties in kaart te brengen en samenhang te zien. Ook de inrichting van hoeken en klassen is veelbetekenend voor een goede leeromgeving van de werkers.
Dit schooljaar wordt dit voortgezet door een aantal dagen waarop één van de studieleiders van vorig jaar de klassen zal bezoeken. Medewerkers worden daarbij ondersteund in het aanbieden van de lesstof en als team reflecteren we hierop en leren we van elkaar.
Eén van onze medewerkers zal in de loop van dit jaar de rol van deze begeleider over gaan nemen om deze ontwikkeling verder te kunnen stimuleren en te borgen.

Verdiepend en uitdagend onderwijs
In deze tijd, met alle kennis die wij hebben van de ontwikkeling van kinderen, staan we voor een ongelooflijke uitdaging.
Dit jaar gaan we ons aanbod daarvoor gestructureerd verruimen. Niet incidenteel, maar we werken aan een plan waarmee we met hulp van extra inzet van ouders, grootouders en werkers van het VO onze werkers extra kunnen bedienen.
Het programma, het gebouw en de inrichting zijn er klaar voor. Dit jaar wordt dit zeer praktisch ingevuld met een structureel programma.
Vooralsnog zijn we natuurlijk in een opstartfase om ervaringen hier mee op te doen.
Vanaf het nieuwe kalenderjaar zullen we de ouders hierover informeren en inventariseren op welke wijze ouders hierin kunnen en willen bijdragen.

Onderwijs op maat - ons passend onderwijs
'Om ieder kind te helpen worden wat het is'. Niet alleen op cognitief gebied stelt ons dit voor uitdagingen. Met onze kennis en wetenschap op pedagogisch en gedragsgebied vraagt dit veel van onze medewerkers. Er zijn kinderen die behoefte hebben aan nog meer structuur, onderwijs in kleine stappen. Er zijn werkers die in de war raken bij een geringe verandering, die van hun veiligheid afhankelijk zijn van de medewerker en de omstandigheden waarin zij zich bevinden.
Veel van deze kinderen bezoeken dagelijks ons onderwijs. We zijn erg blij dat we hen kunnen bieden wat ze nodig hebben. Daarvoor is extra kennis nodig van onze medewerkers.
Daarvoor hebben we met het team een scholing gevolgd en daarom zullen vier

medewerkers, één van iedere bouw, een extra nascholing volgen over het onderwijs voor deze specifieke doelgroep.
Deze kennis wordt dan weer in het team gedeeld.
Inmiddels, en veel ouders van kinderen uit deze doelgroep zullen dit herkennen, ziet u de aanpassingen van de inrichting en het aanbod voor deze groep kinderen al in de praktijk vorm krijgen.

Communicatie met ouders
Ouders zijn op een, geheel andere wijze dan vroeger betrokken bij het onderwijs. De school wil samen met ouders de zorg voor de ontwikkeling van het kind dragen.
Dat vraagt wat van de medewerkers en van de schoolleiding.
Ouders willen goed en tijdig geïnformeerd worden, op vaak verschillende manieren.
De school werkt er hard aan om dit op ieders wens af te stemmen. Uit de oudertevredenheids enquête bleek dat niet alle ouders daar op dit moment optimaal tevreden over zijn.
Ook dit jaar werken we aan de verbetering. Startgesprekken, goed georganiseerde en informatieve informatieavonden, inloopspreekuur bij de schoolleiding en korte lijnen met de medewerkers staan in het jaarplan als verbeteronderwerpen.
Met een interactieve training scholen we ons nader in het voeren van gesprekken. Dit doen we op onze studiedag in december.

Inrichting en kwaliteit
Pas sinds mei hebben wij onze Ronding volledig en officieel in gebruik.
Met veel tevredenheid bij medewerkers, werkers en hun ouders wordt hier dagelijks aan goed onderwijs gewerkt.
Juist in deze uitdagende omgeving daagt het ons uit om continue te kijken naar wat anders en vooral beter kan.
De inrichting van het gebouw, gebruik van meubilair en inzet van ICT middelen zal dit jaar nog verder worden geoptimaliseerd.
Er zijn nog eens twee digitale (instructie) borden in de Ronding geplaatst. Deze borden hebben in de afgelopen maanden hun meerwaarde bij de instructielessen bewezen. Alle instructieruimtes worden hiermee voorzien.
Inrichtingsplannen voor 3/4 en 5/6 worden gemaakt en uitgevoerd.
In alle verbouwingsdrift is er, afgezien van het dak van het gebouw, in het kleutergebouw nog niet veel geïnvesteerd. Ook hier worden plannen gemaakt voor de vervanging van het meubilair.
De renovatie van het gebouw, als laatste van de reeks renovaties en nieuwbouw, wordt dit schooljaar nader onderzocht.

Jeroen Goes

De Medezeggenschaps-raad-BO

Wij vroegen aan Afke Koek, onze nieuwe voorzitter van de MR-BO, om zich wat nader aan u voor te stellen. Die kans greep Afke graag aan om ook iets over de ambities van de raad te vertellen.

"Voor de toekomst hoop ik dat het onderwijs op de Werkplaats ruimte blijft bieden aan kinderen om zich in allerlei richtingen te ontwikkelen."

Wie is onze nieuwe voorzitter?
Mijn naam is Afke Koek en ik ben dit jaar voorzitter van de Medezeggenschapsraad (MR) van de basisschool(BO). Ik heb drie kinderen op de Werkplaats, waarvan twee inmiddels op het voortgezet onderwijs (VO). Ik wil er voor zorgen dat meer ouders de weg naar de MR weten te vinden via ons mail-adres of via de MR-ouders persoonlijk.

Sinds wanneer ben je MR-lid?
Sinds 2011 zit ik in de MR, die is samengesteld uit vier ouders en vier medewerkers. Het schoolklimaat op de Werkplaats wordt volgens mij niet alleen bepaald door werkers en medewerkers. Ook ouders van werkers kunnen hieraan bijdragen.

Wat is voor jou de toegevoegde waarde van jouw rol als ouder in een orgaan als de MR?
Als ouder ervaar je de sfeer op het schoolplein en in de klas, je ziet vriendjes van je kinderen en hoort je kind thuis vertellen over school. Ik vind het leuk om in de MR te zitten, omdat je met medewerkers, schoolleiding en andere ouders van gedachten kan wisselen over school en aan school gerelateerde zaken. Ook formele stukken, waar voor instemming van de MR nodig is, komen langs en worden besproken en al dan niet goedgekeurd. Als ouder heb je instemmingsrecht bij een aantal zaken, zoals de besteding van de ouderbijdrage.
De ouders die in de MR zitten, zijn zeer betrokken bij school en brengen allerlei onderwerpen ter tafel. Deze onderwerpen zijn terug te lezen op de website, waar puntsgewijs per vergadering wordt aangegeven wat besproken is. De onderwerpen zijn verschillend van aard, maar raken allemaal aan wat voor ons belangrijk is; goed onderwijs voor onze kinderen.

Je werkt nauw samen met de medewerkers in de MR. hoe ervaar je dat?
Door de discussies met medewerkers in de MR ervaar ik een grote drive bij medewerkers om het onderwijsklimaat op de Werkplaats te optimaliseren. Ze staan open voor kritiek en luisteren echt naar ons ouders.

Foto: Louis Triemstra

Waarin zie jij een uitdaging voor ons onderwijs?
Voor de toekomst hoop ik dat het onderwijs op de Werkplaats ruimte blijft bieden aan kinderen om zich in allerlei richtingen te ontwikkelen. En dat lijkt mij een echte uitdaging binnen het strakke rooster dat in de nieuwbouw wordt gevolgd. Mijn eigen uitdaging dit jaar is dat de MR-BO een spreekbuis zal zijn voor alle ouders van het BO. Daarom dit interview, zodat meer mensen de weg naar de MR gaan vinden via ons mailadres *MRBO@wpkeesboeke.nl* of gewoon via het schoolplein, waar wij, de MR-ouderleden, ook vaak te vinden zijn. Ik hoop u te ontmoeten!

Margot Eweg (secretaris)
en Afke Koek (voorzitter) MR-BO

Geef me de vijf

Vrijdag 29 augustus. De zomervakantie is bijna voorbij. Veel collega's hebben de afgelopen dagen al in hun lokalen gewerkt om het jaar voor te bereiden, maar vandaag hebben we een gezamenlijke studiedag. De collega's begroeten elkaar, nemen een bak koffie of thee, bespreken hun vakantie. Er hangt een gezellige, ontspannen sfeer.

Vandaag krijgen we een studiedag over autisme. Om ons dagelijks werk met kinderen goed te kunnen doen, is het van belang om kennis in huis te hebben over autisme en handvatten te hebben die ons kunnen helpen bij de begeleiding van deze kinderen. In onze eigen praktijk lopen we soms tegen situaties aan die vragen om meer kennis. Colette de Bruin is (ervarings-)deskundige op het gebied van autisme en verzorgt de middag. Zij heeft met haar partner de zorg over haar drie eigen kinderen en over een aantal pleegkinderen, waaronder kinderen met een autisme spectrum stoornis (ASS). Tijdens het wonen en werken met kinderen met ASS, en in haar rol als ambulant begeleider van gezinnen, ontwikkelde zij een bepaalde aanpak die goed voor deze kinderen werkt. Zij omschrijft dit in haar boek 'geef me de vijf' en geeft hier trainingen over aan ouders, leerkrachten en schoolteams.

In een vlot tempo neemt Colette ons mee in de wereld van kinderen met ASS. Zij geeft deze kinderen een naam (CASS) en een gezicht. Ze geeft rijke praktijkvoorbeelden en verbindt die aan de methodiek 'geef me de vijf'. Zo leert ze ons bijvoorbeeld dat we deze kinderen een duidelijke, vaste structuur moeten bieden, waarbij het woord 'altijd' een duidelijke plaats heeft. Het gaat áltijd zus en zo, er is sóms een uitzondering en daarna gaat het weer áltijd zus en zo. Bij dit woord 'altijd' maakt Colette een gebaar met haar armen wijd.

"CASS wil begrijpen en begrepen worden.
Altijd. En dat zit 'm soms in kleine dingen."

Het is mooi om te zien wat er tijdens de studiedag gebeurt. Deze vrouw doet iets met ons, met het team. Ze is enthousiast, het werkt aanstekelijk. Ze vertelt dat je autisme als een soort streepjescode kunt zien. Ieder mens heeft een andere streepjescode, maar er zijn meer streepjes bij mensen met autisme, dan bij een gemiddeld mens. Ook wij hebben dus onze streepjes, iedereen herkent wel een klein beetje CASS in zichzelf. Het is de kunst om je bewust te zijn van je eigen streepjes en om te ontdekken waar de streepjes van iedere CASS zich bevinden. Er klinkt instemmend geroezemoes in de teamkamer. Het is allemaal zeer herkenbaar.
Aan het einde van de studiedag zijn we een heleboel kennis rijker, maar groeit bij ons allen het besef: CASS heeft, net als andere kinderen, een leerkracht nodig die naar ze kijkt, die luistert en die ze begrijpt. Een leerkracht die snapt wat het verschil is tussen onwil en onvermogen en die zijn of haar aanpak daarop aanpast. Een leerkracht die tolk kan zijn naar anderen, die een duidelijke structuur biedt en die aangeeft wanneer daar van afgeweken wordt. Wat CASS wil, wil elk kind; CASS wil begrijpen en begrepen worden. Altijd. En dat zit 'm soms in kleine dingen.

De studiedag wordt enthousiast ontvangen, daarom besluiten we tot een vervolg. Vier medewerkers (uit elke kleurgroep één) gaan de uitgebreide cursus 'geef me de vijf' volgen. Zij zullen hun kennis verder delen met het team. Wordt vervolgd.

Margot Eweg, medewerker groep 3-4

bo

‘Naar de gang! In de hoek!’

‘Mag ik vandaag in de stoomboot-bouwhoek? En daarna ook nog even in de sangriahoek, alsjeblieft?’ Met deze twee vragen kwam een jongetje uit mijn groep vanochtend meteen op mij af. ‘Natuurlijk mag dat, ga maar alvast kijken wie er nog niet geweest is en met wie je zou willen samenwerken vandaag’, zei ik. Hij liep naar de hoeken, wierp een blik op de aftekenlijsten en regelde de rest zelf. Met dit enthousiasme komen veel kinderen binnen de afgelopen weken. In groep 3/4 zijn we met een boeiend proces bezig. De ontwikkelingen in de Ronding het afgelopen jaar hebben ons gestimuleerd na te denken over ons onderwijs en onze inrichting. Zouden we ook niet meer willen samenwerken? Meer van elkaars kwaliteiten gebruik willen maken? Hoe zullen we de ruimtes en ‘de gangen’ dan gaan inrichten? Welk meubilair hebben we daarvoor nodig? Welk onderwijs willen we op welke plek geven? We besloten de kansen te pakken en al pratende hebben we samen beslissingen genomen over het proces dat we willen gaan volgen.

We zijn op een andere manier gaan samenwerken. We plannen het werk nu samen, bereiden sommige lessen samen voor en werken meer groepsoverstijgend. In de gangen maken we gezamenlijk gebruik van wisselende hoeken waarin een thema centraal staat. Op die manier geven we samen een mooi stukje onderwijs vorm. Tijdens onze vaklessen geven we aan kinderen uit elkaars groepen les en ondersteunen we onze collega’s. In deze uren bundelen we bijvoorbeeld groepjes kinderen met een gelijke onderwijsbehoefte. Zo is er ruimte voor extra spelling, een remediërende rekenles of verdieping voor snelle werkers.

De samenwerking levert mooie gesprekken op. We hebben het veel over onderwijs, over inhoud. ‘Maar hoe doe jij dat dan? En wat leuk zag dat eruit, dat ga ik ook doen! Zullen we daar een hoek op de gang van maken, voor alle kinderen uit groep 3/4? Zag je hoe ze aan je lippen hingen? Waar willen we naartoe, hoe gaan we dat plannen dit jaar?’ Dit zijn waardevolle gesprekken die er aan bijdragen dat wij blijven groeien als professional en als team. Het geeft ons nieuwe energie.

We hebben ons gebogen over de inrichting van de ruimtes. Na veel overleg zijn we tot een mooi inrichtingsplan gekomen, binnenkort wordt een aantal nieuwe meubels besteld. Deze meubels gaan ons ondersteunen in ons onderwijs. Vooral de ‘gang’ zal veel nieuw meubilair krijgen. Op de gang willen we nog meer met hoeken gaan werken. Door het samenwerken en het uitwisselen van onderwijsideeën, werd de onderwijskundige meerwaarde van de hoeken duidelijk. Als vanzelf ontstonden er op de gang ineens bouwhoeken, creatieve hoeken, rekenhoeken, techniekhoeken, een theaterhoek, een natuurhoek, een creatieve schrijfhoek. Toen we zagen dat het werken in die hoeken ook nog

“Onderwijs waar kinderen blij worden als ze ‘naar de gang’ ‘in de hoek’ gestuurd worden.”

een enorme betrokkenheid bij kinderen teweegbracht, hebben we besloten daarmee door te gaan. In de hoeken wordt ruimte geboden om op een handelende manier bezig te zijn met de stof die we tijdens de instructiemomenten aanbieden. Na een les over inhoudsmaten zijn de kinderen bijvoorbeeld in de Sinterklaastijd aan het experimenteren met inhouden en maatbekers om ‘Sangria’, te maken zodat het echt gaat leven. En zie je ze getallen splitsen met pepernoten in de rekenhoek.

In de gang zijn ook twee leeshoeken waar kinderen uit alle klassen door elkaar rustig zitten te lezen. Afgelopen week ontstond er iets moois in de leeshoek. Twee kinderen lazen samen in een natuurboek. Ze dachten een vossenhol te hebben gezien in de bosrand en gingen driftig op zoek in het boek om wat meer over vossen en vossenholen te leren. Na 20 minuten kwamen ze opgewonden bij me staan en zeiden: ‘We hebben over het vossenhol gelezen, kijk zo ziet het eruit. Mogen we nog even naar het bos om ernaar te kijken en kijken of het hetzelfde is als op dit plaatje?’ ‘Weten jullie al veel over vossen en kunnen jullie de groep daar misschien wat over leren?’, vroeg ik. ‘Ja!!’ zeiden ze. ‘Zullen we dan, voordat we naar gym gaan, met z’n allen eventjes bij het hol gaan kijken?’ Zo gezegd zo gedaan! Bij het hol lazen de kinderen de informatie voor en zo ontstond er meteen de vraag of het wel een echt vossenhol zou kunnen zijn. ‘Hij lijkt niet precies op het plaatje!’ ‘Is het dan een dassenburcht?’ ‘Laten we in de klas een filmpje erover opzoeken op het digibord en in de pauze even aan Erna gaan vragen of zij het antwoord heeft’. De hele dag stond zo in het teken van ‘de vos’. Een mooi mysterie.

Deze gretigheid bij kinderen stimuleert ons om door te gaan met het vormgeven van betekenisvol onderwijs. Onderwijs

waarin we een onderzoekende houding zien bij kinderen. Onderwijs waarin kinderen kunnen ontdekken, kunnen samenwerken, kunnen genieten. Onderwijs waarin we kinderen serieus nemen en tijd en ruimte creëren om in te gaan op hun initiatieven. Onderwijs waar kinderen blij worden als ze ‘naar de gang’ en ‘in de hoek’ gestuurd worden.

Roos d’Haens, medewerker groep 3-4

Foto’s: Roos d’Haens

rubriek

Werk dan mee in de Werkplaats

Personalia
Jeroen Goes, directeur. Vader van Lukas (16) en Julian (13) beiden leerlingen op het USG in Utrecht. Samen met mijn partner Marielle wonen wij in Vleuterweide/ Leidsche Rijn.

Basis- en middelbare school
De Katholieke basisschool Maria Goretti, inmiddels al opgeheven in het mooie dorpje Kamerik. Vervolgens het Minkema college in Woerden en via een opleiding voor B (psychiatrie) verpleegkunde de PABO aan de Hogeschool van Utrecht.

In het onderwijs sinds 1996

Waarom heb je voor het onderwijs gekozen?
De lange of de korte versie? Mijn eigen ervaringen aan het onderwijs zijn niet louter positief geweest. Goede vriendschappen uit de basisschooltijd is het beste dat ik daar aan heb overgehouden. Na mijn VO koos ik voor het werken in de horeca. Een ernstig auto-ongeluk brak letterlijk mijn ambities. Ook het werken in de verpleging was voor mij fysiek onmogelijk waarna ik uiteindelijk voor de Pabo opleiding heb gekozen. Dat ongeluk is niet voor niets geweest, het heeft geleid tot de beste keuze die ik had kunnen maken.

Werkzaam op de WP sinds
Augustus 2011

Waarom heb je voor de WP gekozen?
De Werkplaats kwam op mijn pad nadat ik een aantal mooie onderwijsbanen had afgerond. De laatste betrof een interimbaan van twee jaar. Zoekende naar een volgende baan werd ik gewezen op de advertentie voor deze baan. Wim (mijn voorganger) zou met pensioen gaan, het bestuur was op zoek naar een opvolger. Wat de WP werkelijk betekende werd mij gedurende de procedure pas echt duidelijk. Na het eerste gesprek was ik er van overtuigd dat ik hier wilde werken. Waarom? Beter dan Kees Boeke kan ik het nog steeds niet formuleren: 'Om ieder kind te helpen worden wat het is'. Het heeft ongetwijfeld met mijn eigen ervaringen in het onderwijs te maken dat hier mijn drijfveer ligt en waarom ik vol overtuiging voor De Werkplaats heb gekozen.

Wat inspireert je uit de WP-geschiedenis?
Hoewel de tijd, bijna 90 jaar geleden, zo anders is geweest, zijn de thema's springlevend. De gehele ontstaansgeschiedenis van deze kindergemeenschap en alle verhalen daarna zijn inspirerend. Het maakt de school tot wat hij nu is. Het vormt de cultuur. De rijke tradities, de keuzes die er zijn gemaakt, het aanpassen aan de tijd en het voortdurend inspelen op de veranderende maatschappij. Werken op de Werkplaats is een grote bron van dagelijkse inspiratie. Al ben ik mij er van bewust dat dit wellicht wat grotesk klinkt; het is toch echt hoe ik het bijna dagelijks ervaar. Enerzijds de verwondering als inspiratie, anderzijds het voortdurend afvragen of dat wat er gebeurt er toe doet en 'klopt'. En dat samen met alle medewerkers van de school.

Een mooie belevenis
Het eerste moment dat er 150 werkers van groep 5/6, de dag na de krokusvakantie, in de Ronding kwamen. Hoewel we er in gelooofden was het een spannend moment. Een paar uur later voelden we dat het klopte. Dat is een onvergetelijk moment en dat gevoel van dat ene moment komt in de Ronding nog met regelmaat terug.

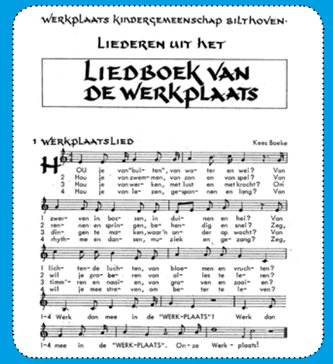
WERKPLAATS KINDERGEMEENSCHAP BILTHOVEN.

LIEDEREN UIT HET

LIEDBOEK VAN DE WERKPLAATS

1 WERKPLAATSLIED — Kees Boeke

1 Hou je von'bui- ten", van wa- ter en wel? Van
2 Hou je von zwem-men, van zon en van gal? Van
3 Hou je von wer- ken, met lust en met kracht? Ont
4 Hou je von le- zen, ge-gaan- nen en lang? Van

1 zwer- ven in bos- sen, in dui- nen en hei? Van
2 ren- nen en spin- gen, ber- ken- dig en snel? Zeg,
3 din- gen te ma- ken, waar'n on- der op wacht? Van
4 rhyth- me en dan- sen, mu- ziek en, ge- zang? Zeg,

1 lich- ten de luch- ten, van blue- men en vuch- ten?
2 wil je gro- ei- ren van al- les te le- ren?
3 kim- men en naal- en, van gra- ven en zaai- en?
4 wil je mee stre- ven, om ber- ter te le- ven?

1-4 Werk dan mee in de "WERK-PLAATS"! Werk dan
1-4 mee in de "WERK-PLAATS". On-ze Werk-plaats!

Personalia
Rob Wiedemeijer is geboren op 27 december 1960 in Arnhem.

Basis- en middelbare school
Kleuterschool de Klimop, in Arnhem, 2,5 jaar met blokken gespeeld, andere dingen wilde ik niet. Tot klas vier in Arnhem de openbare lagere school Prof. dr. P.H.A. Kohnstammschool, tegenover mijn huis. Daarna klas vier, vijf en zes in Elst op de Prinses Marijkeschool.
Het VWO deed ik in Arnhem op de Lorentz Scholengemeenschap. Ik begon in een dependance in Arnhem-Zuid met twee eerste klassen. In vwo 6 waren we nog met 9 leerlingen over. Voor veel vakken werden dan vervoerd met de taxi(busje) naar de Apeldoornse weg, of naar het park Sonsbeek, waar de rest van de school stond.

In het onderwijs sinds
1987

Waarom heb je voor het onderwijs gekozen?
Het onderwijs zat en zit in de familie. Mijn ouders, opa's en oma's, en mijn zussen hebben iets met onderwijs. Thuis werd er veel over onderwijs gesproken, maar ... natuurlijk wilde ik niet in het onderwijs. Ik wilde graag mijn eigen leven gaan leiden zonder onderwijs. Ik koos voor een wiskundestudie omdat ik daar mijn passie vond liggen.
Aan het eind van de studie moest ik in (militaire) dienst. Ik weigerde en kon gaan werken bij de vakgroep natuurkundedidactiek van de UU. Toch weer onderwijs dus. Daarna toch maar even een onderwijsstage lopen. Deze stage liep ik op de Werkplaats, min of meer toevallig. En hoe kon het ook anders, ik vond het nog leuk ook.

Veel wiskundigen kwamen toentertijd in de ICT. De ICT stond nog in de kinderschoenen. Programma's leerde ik schrijven op ponskaarten. De eerste beeldschermen kwamen op. Ik zag voor me dat ik de hele dag achter een beeldscherm zou zitten. Dat leek me verschrikkelijk. Ik kon toen niet bevroeden dat nu bijna iedereen achter een beeldscherm of schermpje zit. En dus werd het toch het onderwijs.

Werkzaam op de WP sinds
1988

Waarom heb je voor de WP gekozen?
Ik liep dus stage op de WP en vanuit mijn opvoeding kreeg ik behalve passie voor onderwijs, ook passie voor openbaar onderwijs mee. Het was en is dus voor mij onmogelijk om op een confessionele school te werken. Verder kende ik behalve het onderwijs vanuit thuis, ook de WP al. Joop en Wil Westerweel werkte in de jaren dertig samen met Kees Boeke. Wil Westerweel is een nicht van mijn oma en ik kwam haar tegen op de verjaardag van mijn oma. Kortom uit alles bleek dat de school de Werkplaats precies paste bij mij.

Wat inspireert je uit de WP-geschiedenis?
Door mijn dienstplicht maar ook in mijn familiegeschiedenis speelt pacifisme een belangrijke rol. Kees Boeke begon zijn kinderen les te geven onder meer uit verzet tegen de defensie-uitgaven. Gelijkwaardige omgang, in het bijzonder met de werkers, proberen te bewerkstelligen, maar wel met eigen verantwoordelijkheden spreekt mij aan.

Een mooie belevenis
Elke dag weer, mooie kleine momenten. Een briefje van ouders: "Yona is iets later, want we moesten eerst zingen voor haar jarige zusje..."

Foto: Louis Triemstra

Het Boschhuis

Het Boschhuis, kroniek van een familie, door Pauline Broekema

Pieter ter Beek, de verzetsman
Pieter Julius ter Beek was de oom van Pauline Broekema, de schrijfster van 'Het Boschhuis'. Hij werd op 20 november 1944 in de bossen bij Veenendaal geëxecuteerd. Tegelijk met Pieter werd ook Philip de Leeuw gefusilleerd. Zij waren opgepakt na de aanslag op de spoorlijn bij Bilthoven.
Kees Boeke kende beide jonge mannen. Philip was een joodse onderduiker die sinds de zomer van 1944 in Bilthoven verbleef en daar op de administratie van De Werkplaats werkte. Pieter was de zoon van Juul en Jane ter Beek. Als klein levenslustig jongetje kwam hij in 1923 met zijn ouders mee naar het Boschhuis, begin 20-er jaren de woning van de Boeke's.

De brief van Kees aan de ouders van Pieter ter Beek
Kees Boeke was toevallig ook degene die Pieter en Philip als laatste uit de kring van familie en bekenden in leven heeft gezien. Hij zat in de gevangenis aan het Wolvenplein in Utrecht waar zij ook gevangen zaten. Voor zijn vrijlating moest hij langs op het SD-hoofdkwartier aan de Maliebaan. Daar zag hij Pieter weer en heeft hij hem kort kunnen spreken. Toen werd hem pas duidelijk dat het er voor Pieter niet best voor stond. Deze vertelde dat hij "er aan ging" en dat dit "voor 't laatst" was dat Kees hem zag. Dit maakte een grote indruk, vooral door de manier waarop Pieter dit zei. In een lange brief heeft hij kort na de executie de laatste dagen van Pieter voor zijn ouders vastgelegd: "Wonderlijk duidelijk heeft hij het onafwendbare beschouwd. (.....) Hij had de kosten berekend en het risico aanvaard van het goede werk dat hij deed om velen die in moeite waren te helpen. Daarom kon hij rustig zijn, toen de tijd komen moest dat hij de kosten betalen moest met zijn leven. Een gedachte om dankbaar voor te zijn voor allen die hem lief hebben gehad." Voor Juul en Jane ter Beek was de brief van grote waarde. Kees sprak ook bij zijn (her)begrafenis op Den en Rust op 5 juli 1945 en "vertelde van de laatste ontmoeting met Pieter en hoopte dat diens houding een symbool van bezieling mocht zijn".

Het leven en de dood van Pieter ter Beek is de derde verhaallijn in het vlot leesbare en interessante boek van Pauline Broekema. De tweede lijn was de "Boschhuisperiode".

Het Boschhuis
De eerste ontmoeting met Kees en Betty Boeke was voor Juul en Jane ter Beek een keerpunt in hun leven. Via een kennis kwamen ze op 28 april 1923 op het verjaarsfeest van Betty, in Het Boschhuis aan de Beetslaan (nu nummer 19) in Bilthoven. Zij kwamen in een wereld die zij niet kenden. Men sprak elkaar met de voornaam aan en was informeel gekleed. Er werd in het huis fel gediscussieerd over kunst, muziek en politiek en ook veel muziek gemaakt. De gasten hadden cake, verschillende soorten fruit en alcoholvrije dranken meegenomen. Bijzonder was dat Juul ter Beek, die gesteld was op vormen en regels en zelf de gewoonte had om bij dit soort gelegenheden in een net pak te verschijnen zich in dit gezelschap thuis voelde. Het was het begin van een jarenlange vriendschap en van de betrokkenheid van de Ter Beeks bij het Boschhuis en het gezin Boeke en hun vredesactiviteiten.

Een paar jaar daarvoor hadden Kees en Betty Boeke op de hoek van de Beetslaan met de Sweelincklaan het Broederschapshuis laten bouwen om er vredesconferenties te kunnen houden. Vanaf 1923 werd Juul ter Beek deel van deze nieuwe beweging. Toen de

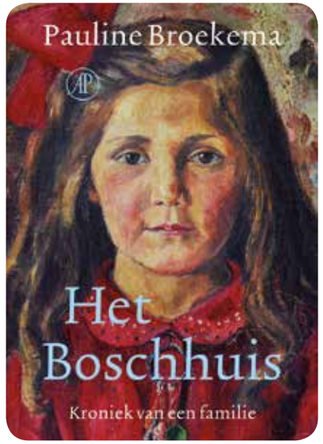

Het Boschhuis met leden Broederschaps-conferentie in 1920

aandelen van Betty in een trust werden ondergebracht werd hem gevraagd of hij de belangen van de Boeke Trust in Nederland kon behartigen. Leveranciers, dokter en tandarts van het gezin werden door hem betaald en toen in 1923 het Boschhuis en het Broederschapshuis geveild dreigden te worden, werd besloten dat de Trust Het Boschhuis zou kopen en Het Broederschapshuis onder zou brengen in een stichting. Zo kon het gezin aan de Beetslaan blijven wonen en konden de vredesactiviteiten doorgang vinden.

Juul koopt de grond voor de Werkplaats
Juul had zijn handen vol aan zijn werk voor de Trust. Nadat Kees en Betty een jaar op de camping De Biltsche Duinen 'gewoond' hadden, heeft de Trust voor een huurhuisje gezorgd. Toen Kees in 1926 zijn kinderen zelf in het kleine huisje les ging geven, moest Juul weer in actie komen. Hij vond een tijdelijke onderwijsruimte en verstrekte het geld voor papier en onderwijsmateriaal. Ook bij de volgende stap was hij betrokken. In overleg met Walter Barrow, de neef van Betty en directielid van de Cadburyfabrieken kocht de Trust grond voor een school en twee woningen. De basis voor het eerste Werkplaatsgebouw op de hoek van de Frans Halslaan en de Hobbemalaan was daarmee gelegd.

Van zorg voor vluchtelingen naar verzet
Toen Het Broederschapshuis in 1937 door de Doopsgezinde Gemeente werd aangekocht, bleef Juul zijn activiteiten voortzetten. Na de 'Kristallnacht' in Duitsland nam de toestroom van Joodse vluchtelingen toe. Gelukkig waren er verzetsmensen die hen hielpen. Vanaf 1941 ondernam Pieter ter Beek, de zoon van Juul, met zijn vrienden vanuit hun geheime onderkomen op het terrein van Berg en Bosch sabotageacties, zoals het stelen van persoonsbewijzen en het onklaar maken van militaire voertuigen door suiker en zand in de benzinetank te gooien. In de winter van 1943 liet Pieter de geweldloze weerstand achter zich. Hij droeg geregeld een wapen. Zijn vader Juul, de pacifist, wist daarvan en worstelde er mee. De verzetsdaden hebben zijn zoon uiteindelijk het leven gekost en hij moest met zijn vrouw onderduiken nadat Pieter opgepakt was. Bijna alles wat Juul en Jane dierbaar was raakten zij zo kwijt. Gelukkig is een hutkoffer met familiedocumenten wel bewaard gebleven. Toen Pauline Broekema deze na het overlijden van haar moeder Joke ter Beek op de zolder van het huis aantrof, was dat het begin van de 8-jarige speurtocht in het verleden van haar familie en van het schrijven van dit boek.

De eerste verhaallijn van het boek is de geschiedenis van de overgrootouders van Pauline Broekema en vooral van haar overgrootmoeder, een boerendochter uit Muiderberg die trouwde met een tabaksplanter en hem achterna reisde naar Indie. Doordat hij ziek werd moesten ze al snel weer terugkeren naar Muiderberg. Daar leefde hij nog een paar jaar. Zijn vrouw kwam uiteindelijk in Zeist te wonen, dicht bij haar zoon Juul en zijn vrouw.

Jane ter Beek stierf in 1966 en haar man twee jaar later. Op Den en Rust liggen ze begraven bij hun zoon Pieter. Het boek is ook een eerbetoon aan haar moeder Joke, getuige de kaft met de tekening die door de overbuurvrouw in de 30-er jaren gemaakt is, toen het gezin Ter Beek in het Boschhuis woonde.

Pauline heeft door haar historische speurtocht het verhaal van het leven van haar moeder en het gezin ter Beek zeer zorgvuldig gereconstrueerd. Zij kan er niet alleen zeer onderhoudend over schrijven, maar ook over vertellen. Dat is gebleken bij haar lezing op dinsdag 17 juni jl. in een volle Bilthovense Boekhandel. Het is een mooie kroniek van haar familie. Het geeft ook weer meer inkleuring aan de geschiedenis van Bilthoven en van Kees en Betty Boeke en onze Werkplaats.

Jos Heuer

In memoriam

Johan Brink

Johan Brink: leraar, medewerker en 'tuinman' op De Werkplaats

Johan Brink is begin 70-er jaren op De Werkplaats gekomen als medewerker aardrijkskunde. Hij gaf een aantal jaren ook geschiedenis. Johan kon urenlang aan zijn werkers vertellen hoe de wereld in elkaar zat, van landschappen uit het aardrijkskundeboek tot en met beelden uit zijn vakanties. Want van dat laatste kon hij genieten en omstandig in de les vertellen. Het was een sport van werkers om hem langer bij dat onderwerp aan de praat te houden, dat gaf meer 'jus' aan de les en deed daardoor de tijd sneller voorbij gaan.

Johan moest weinig hebben van de onderwijsvernieuwingen waar hij mee te maken kreeg. Hij stak dat bij zijn collega's ook niet onder stoelen of banken. In de vergadering van medewerkers kon hij zijn stem verheffen en een fel tegengeluid laten horen. Maar hij was loyaal en (sociaal-) democraat. Als een beslissing eenmaal genomen was, legde hij zich er – weliswaar soms morrend – bij neer en hij had vervolgens voldoende flexibiliteit en betrokkenheid bij het onderwijs en de kinderen om er mee aan het werk te gaan. Die tweeledigheid had hij ook in het contact met zijn collega's. Hij sloot zich aan bij de collega's die voorstander waren van traditioneel, gedegen onderwijs maar het belette hem niet om goede contacten te hebben met collega's die 'het andere geluid' vertegenwoordigden. Johan was een harde werker, die zijn zaakjes zo organiseerde dat hij voldoende tijd had voor de krant, boeken lezen, vakanties en tuinieren. Hij had een volkstuin op de plek waar nu het sportveld achter het VO-gebouw tegen de bosrand aan ligt. Johan verzorgde zijn tuin zo voorbeeldig, dat we nog wel eens zeggen dat het zeer groenste stukje sportveld de plek is waar hij zijn tuin had.
Johan is op 6 juni 2014 overleden op 76-jarige leeftijd. We zullen hem herinneren als de man die zijn onderwijstuin op De Werkplaats jarenlang goed verzorgd heeft.

Jos Heuer

In memoriam

Catrien van Brugge-Nanninga

Catrien van Brugge-Nanninga: 'de bescheiden baas in de keuken'

Catrien kwam eind jaren '60 op De Werkplaats om de kooklessen te geven. Ze werkte in die begintijd op de KLOS (de Kleuterleidstersopleiding) en op 'het middelbaar', eerst met Lies Wilcke, de moeder van voormalig basisschooldirecteur Bertie Schreuel, en vanaf 1973 jarenlang samen met Angeline Gerlings. In de bovenbouw van het voortgezet onderwijs konden de werkers voor verschillende "creatieve" vakken (daar werd koken ook toe gerekend!) intekenen. De kooklessen waren altijd 'overtekend'. Het was populair. Catrien was - in positieve zin - 'de baas' in de keuken. Ze wist met een vanzelfsprekende autoriteit de sfeer zo te maken dat de werkers graag naar koken gingen.
Vele werkers hebben met de lessen van Catrien als basis later hun 'eigen potje' leren koken. De kooklessen gaven niet alleen smaak aan de school, maar brachten er ook geur in, van appeltaart tot boerenkool.

Catrien was een stille kracht op de achtergrond, betrouwbaar en bescheiden.
Collega Angeline kan zich nog herinneren dat ze een overgebleven struikje andijvie mee naar huis nam – zelfs als ze zelf geen zin had om het te eten of er twee dagen van moest eten – en daarvoor 50 cent in de keukenpot stopte.
In de 70-er jaren verzorgde Catrien samen met Angeline tussen de middag op school de maaltijd voor de medewerkers die zich daarvoor ingetekend hadden. Het eten werd in de ochtendlessen door de werkers speciaal gekookt en daarna in de eetkeuken geserveerd. Ze heeft haar hele carrière hapjes klaar gemaakt voor alle vieringen: begin en einde van het jaar, afscheid van medewerkers, jubilea, de boerenkoolmaaltijden met de Kerst. Het toonde haar betrokkenheid dat ze in de jaren na haar pensionering bij de feestelijke gelegenheden nog kwam helpen in de keuken.

Haar sportieve kant kwam naar voren als er met de hele school geschaatst ging worden op natuurijs. Zij kon dat als de beste.

Catrien is op 11 september 2014 overleden op 75-jarige leeftijd.
Wij zullen haar herinneren als een behulpzame en belangstellende medewerker die het 'koken'bop De Werkplaatskaart gezet heeft.

Jos Heuer

We zijn tevreden

We zijn tevreden over de onderwijsopbrengst van het VO

De opdracht van het onderwijs is in de opvatting van de Werkplaats meervoudig: natuurlijk gaat het in de eerste plaats om het behalen van dat waardevolle diploma, de kwalificatie. Dat diploma is het bewijs van geleverde prestaties en het toegangskaartje tot het vervolgonderwijs. Maar we vinden het van minstens zoveel waarde dat werkers qua vaardigheden goed toegerust zijn voor een plaats en een rol in de samenleving én – ten derde – staat aandacht voor de ontwikkeling van de eigen identiteit hoog in ons vaandel.

Naar dat eerste deel van de opdracht, de kwalificatie hebben we weer onderzoek gedaan. Jaarlijks maken we de stand van zaken op met betrekking tot de meetbare gegevens rond onze onderwijsopbrengst. Zo'n analyse is belangrijk als spiegel en reflectie instrument voor onszelf. En het is één van manieren waarop we verantwoording afleggen over de kwaliteit van ons werk. Daarom delen we die resultaten met de daartoe aangewezen organen: ouderraad, werkersraad, medezeggenschapsraad en toezichthoudend bestuur. Maar ook vinden we het belangrijk om deze gegevens te delen met ouders en andere stakeholders.

Op de website is onder de knop 'VO/onderwijs/onderwijs en kwaliteit' die analyse te vinden.
Ik geef in deze WP krant daar graag de hoofdlijn van door:

- Werkers maken de plaatsing op basis van hun basisschooladvies waar of overtreffen die. De determinatie (vervolg na het tweede leerjaar) is geslaagd.
- Op de Werkplaats komt doubleren veel minder vaak voor dan landelijk. De tussentijdse uitstroom is vergelijkbaar met landelijke gegevens. Doorstroom met een Vmbo-t diploma naar Havo is iets lager, doorstroom met Havo diploma naar Vwo blijft hoger dan landelijk.
- De examenresultaten van de laatste jaren zijn in alle afdelingen in orde of goed.
- Deze resultaten zullen opnieuw leiden tot voldoendes voor alle drie afdelingen van onze school in het Opbrengstenoordeel van de onderwijsinspectie (publicatie voorjaar 2015).
- Meer dan landelijk doen werkers van de Werkplaats examen in één of meer extra vakken. In alle afdelingen behalen werkers - meer dan landelijk - een diploma voor meer dan één sector of profiel. De profielkeuze in Havo en Vwo is vergelijkbaar met de landelijke verdeling. Keuze voor kunstvakken is in alle afdelingen fors boven het landelijke gemiddelde.
  Meer dan de helft van alle examenwerkers doet examen in een kunstvak.

"Aan het eind van hun loopbaan op de Werkplaats verlaten de werkers hun school met een goed gevulde rugzak"

Samengevat:
Op de Werkplaats zitten de werkers na de tweejarige brugperiode in de goede afdeling. Zitten blijven gebeurt veel minder dan elders in het land en de resultaten van het eindexamen zijn goed. Opvallend veel werkers nemen een extra vak mee naar het vervolgonderwijs en meer dan de helft van de werkers doet examen in een kunstvak.

Dat laatste deel van de samenvatting raakt natuurlijk ook aan de beide andere onderdelen van de opdracht. En diverse andere bijdragen in deze WP-krant getuigen daarvan.

Aan het eind van hun loopbaan op de Werkplaats verlaten de werkers hun school met een goed gevulde rugzak: vol met zelfkennis, zelfvertrouwen, inzicht in anderen, ontwikkeling van identiteit karakter, met vaardigheden als samenwerken, reflecteren, presenteren, creatief kunnen denken en onderzoeken en met een waardevol diploma dat staat voor alles wat ze geleerd hebben.

Henk Zijlstra

Ambassadeurs HDI

Voor het tweede achtereenvolgende jaar heeft een groep werkers zich opgeworpen als ambassadeurs voor het Helen Dowling Instituut. Zij geven de volgende boodschap graag door:

"Wij zetten ons namen de Werkplaats in voor het Helen Dowling Instituut. Het HDI biedt psychologische zorg aan patiënten met kanker en hun naasten. Wij willen ervoor zorgen dat ze deze zorg kunnen blijven bieden.

Like ons op Facebook en blijf op de hoogte van onze activiteiten: www.faceboek.com/WPHDI"

Een leerzame, culturele interactie

Ondanks de dreiging van aanslagen reisde onze werker Irosha Driesen op 30 juni 2014 naar Mombasa, Kenia. Zij maakte deze reis in het kader van haar profielwerkstuk. In haar onderzoek bekijkt zij de ontwikkelingssamenwerking tussen Vitens Evides International (VEI) en Mombasa Water Supply & Sanitation (MOWASCO): Hoe deze ervaren wordt door de Kenianen en de Nederlanders, wat men tegenkomt op het gebied van cultuurverschillen en hoe dit samenwerkingsverband verbeterd zou kunnen worden. Tegelijkertijd hield zij een blog bij. Enkele observaties uit die blog willen wij de lezer van de WP-krant niet onthouden. Zo schreef Irosha ondermeer de volgende stukjes:

Vandaag ben ik bij MOWASCO voorgesteld aan minstens vijftig mensen met lange ingewikkelde Afrikaanse namen als 'a student from the Netherlands'. Iedereen was zo hartelijk!
Dinsdag zijn we 'into the field' geweest. Dit hield in dat we één van de wijken waar MOWASCO & VEI momenteel werkzaam zijn gingen bezoeken: een smerige, stoffige en armoedige wijk. Overal zwierf vuilnis en de flats zagen er zeer afgedankt uit. Ik probeerde me voor te stellen hoe hier zuiver water zou kunnen stromen en riolering zou kunnen werken, dat lukte me echter niet echt. En het was helemaal bizar om later te horen dat dit een 'average area' was en voor Keniaanse begrippen dus als vrij rijk beschouwd werd. Kennelijk ben ik echt niets van armoede gewend... Cliché, maar waar.

Al snel merkte ik dat mijn plan van aanpak hier soms lastig in praktijk kan worden gebracht. Ik kom er steeds meer achter dat een westerse manier van onderzoek doen eigenlijk niet altijd past of vraagt om een meer 'pole pole' aanpak (=relaxed en stap voor stap). Eén zo'n ding is bijvoorbeeld 'the Swahili-time' waarbij de Kenianen zeggen: *"You have got the watch, but we have got the time"*. Er wordt hier niet in de toekomst gedacht en gepland, dat kennen ze hier eigenlijk niet.

Om een beetje een band met de mensen hier op te bouwen, mede omdat dat zinnig is voor een later interview, heb ik uitgebreid de tijd genomen om op eigen houtje vrijwel elk gebouw en kantoor (er zijn 5 grote departementen) binnen te stappen en mijzelf nogmaals te introduceren en uit te leggen wat ik hier doe en waar mijn onderzoek over gaat. De mensen zijn heel geïnteresseerd en bereid om te helpen, maar altijd willen ze eerst even die 'gevoelsconnectie' maken en dat gebeurt door praatjes te houden en de handen langdurig te schudden, te vragen hoe het met de ander gaat en te praten over Kenia, over Nederland of over wat dan ook.

De meeste mensen hier zijn gelovig en zo ook onze *driver*, Reuben. Hij sprak over zijn sterke geloof in God en Jezus en wat hem dat brengt. We hadden discussies over goed en kwaad en welke weg we in ons leven proberen te bewandelen. De manier hoe hij over zijn geloof spreekt is zó uit zijn hart en zo overtuigend, dat hij me echt raakte. Hij legt mij geloof op een hele andere manier uit dan ik tot nu toe gehoord heb, zonder dat hij opdringerig is of mij probeert te bekeren en dat is fijn.
Nu ik een tijdje de gang van zaken in dit bedrijf observeer en ervaar, voel ik ook een sterke motivatie om een echte oplossing te vinden voor allerlei dingen die hier niet goed gaan. Ik zie dat veel problemen samenhangen met elkaar en beïnvloed worden door de samenleving en de cultuur in Kenia als geheel. Ik denk dat heel veel dingen binnen dit bedrijf en deze samenwerking te maken hebben met mentaliteit, maar hoe verander je mentaliteit?

Ik heb een bezoek gebracht aan de *slums* van Mombasa: golfplaten en lemen hutjes te midden van bergen vuilnis en uitwerpselen. Er was iets van wat hier dan 'toiletten' voorstelden: hier en daar een soort hokje met een bak en een buis eraan die uitmondt in de zee erachter. Overal er omheen menselijke en dierlijke uitwerpselen, de stank was gigantisch. Echt overal vuilnis en troep, niet alleen van de 200.000 mensen uit deze *slum* maar ook uit de stad. Langs sommige hutjes liepen stroompjes van afval- en rioolwater vanuit de rijkere wijken. Je moet je voorstellen wat dit doet met het gevoel van waardigheid van deze mensen. Mij werd verteld dat veel van deze mensen werken voor rijke expats of politici en 's avonds laat terugkeren met nog steeds een glimlach op hun gezicht. Natuurlijk wist ik dat zulke *slums* bestaan en hoe het daar aan toe gaat, maar er

twee uur middenin lopen en alles voelen en ruiken is wel even héél anders. Ik wilde niet verwend en rijk overkomen, maar tegelijkertijd ook niet één en al medelijden uitstralen. Ik voelde me beschaamd. Aan het einde van de *slum* voelde ik me schuldig dat ik niets had kunnen weggeven en heb ik twee appels en een pakje tissues gegeven aan een moeder met zes kleine kinderen om zich heen. Dat was het enige wat ik bij me had.

Ik zei tegen mijn gids (een loodgieter van MOWASCO) dat ik zo'n haat voelde tegen de gigantische contrasten in dit land en de onrechtvaardigheid hiervan. Hij zei me daarop dat ik geen haat moest koesteren en dat iedereen bij zichzelf moet beginnen. Ik vond het zo mooi om te zien dat hij, ondanks dat hij zelf ook armoede kent, geen wrok koestert tegen wie dan ook. Hij was ervan overtuigd dat God het goede met ons voorheeft. Geloof helpt hier de mensen echt, dat kennen wij in Nederland niet als zodanig.

De dagen erop stonden in het teken van interviews houden en deze verliepen heel goed: mensen vinden het heerlijk om al hun gedachten, ervaringen en ideeën op tafel te gooien voor een onafhankelijke luisteraar. Het was ook heel frappant dat één van mijn geïnterviewden aan het eind van het gesprek vroeg of ik een selfie met hem wilde maken: ach ja, waarom ook niet hè?

Het is tevens heel leuk dat mensen het zo geweldig vinden dat ik een aantal woordjes en zinnetjes Swahili kan. Bijvoorbeeld aan het begin van een interview werd gevraagd hoe mijn naam gespeld wordt, dan zei ik "It is like "dirisha" (=window), but I am not a window of course."Nou, dan bulderden ze van het lachen en was de sfeer meteen goed. Zo'n goede sfeer leverde soms wel drie-uur-durende interessante interviews op!"

Irosha presenteert de uitkomsten van haar profielwerkstuk op 18 december in team 7.
Hoe krijg je een dieper onderwerp aan het licht? Hoe interpreteer je antwoorden? Wat zegt je gevoel en wat zegt je hoofd? Allerlei aspecten ben ik tijdens dit onderzoek tegengekomen waarvan ik veel heb kunnen leren over omgang met een andere cultuur.

Irosha Driesen, vwo 6

Foto: Irosha Driesen

"You have got the watch, but we have got the time"

Gezondheidssymposium

Op donderdagavond 13 november organiseerden we ons jaarlijks symposium voor werkers uit de bovenbouw van havo en vwo. Het thema was dit jaar gezondheid en de organisatie lag voor het eerst voornamelijk in handen van een aantal werkers uit vwo 5 en 6. En wat voor organisatie! Ontvangst, catering, presentatie, coördinatie, lokaleninrichting en communicatie: de avond liep perfect.

"De kracht van de ontmoeting tussen schoolkennis en de echte wereld."

Naast de sprekers waren 100 werkers, 23 leerlingen van onze partnerschool, het Johan van Oldebarnevelt Gymnasium uit Amersfoort, en 30 medewerkers aanwezig. Guus Schrijvers opende het symposium met een lezing over zijn pas verschenen boek Zorginnovatie volgens het Cappuccinomodel. Guus Schrijvers, vader van oud werkers en emeritus hoogleraar gezondheidskunde staat aan de basis van ons Gezonde School Programma. Eén van de workshops later in de avond ging in op dat programma en in een afzonderlijke bijdrage hiernaast wordt dat nader uitgelicht.

Bij de daarop volgende interactieve lezing van Jeanne van Loon Speel mee voor een gezonder Nederland in 2040 speelden Emanuel (medewerker geschiedenis) en vier werkers, Titus, Florian v H, Julia B en Elmer, een prachtig cabaret dat de dilemma's illustreerde van de Toekomstverkenning Gezondheidszorg die het RIVM ontwierp: hoe werkt de politiek, hoe moeilijk is het om keuzes te maken die iedereen tevreden maken en houden, hoe blijft de gezondheidszorg betaalbaar, welke ontwikkelingen kunnen we verwachten. De zaal voelde zich duidelijk uitgedaagd om mee te denken en mee te beslissen.

Na het plenaire deel in de grote zaal kon iedereen in diverse workshops leren hoe Lotje werd verwekt in de reageerbuis, wat gezond gedrag is, hoe je gezond ouder kan worden en kunt voorkomen dat men je wegens gekte in de kraag vat, hoe je later ambulancezuster worden kan, of broeder, en hoe je mensen het leven kan redden door tijdige reanimatie. En ook moest er nagedacht worden over de goede dood, euthanasie en een geestelijk zinvolle invulling van het bestaan.

Dit symposium was opnieuw een bewijs van de kracht van de ontmoeting tussen schoolkennis en de echte wereld, van de verbinding tussen binnen en buiten. Het is een schoolvoorbeeld van wat werkers, medewerkers en ouders samen voor elkaar kunnen krijgen en dergelijke symposia zijn inmiddels een vast onderdeel van ons schoolprogramma geworden.

In maart volgt een symposium over de humaniora, onder leiding van Emanuel.

Thimo Jansen

Gezond maakt slim

Sinds 2007 heeft de Werkplaats meegewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw soort gezondheidsonderwijs voor middelbare scholen.

Bijzonder aan het gezondheidsonderwijs is dat het compleet geïntegreerd is in het bestaande curriculum, dat er aandacht wordt besteed aan de sociale omgeving van werkers en dat er alleen wetenschappelijk bewezen interventies worden gebruikt. Deze aanpak is ontwikkeld naar de nieuwste wetenschappelijke ontwikkelingen in gezondheidsbevordering. Zo heeft de Werkplaats als één van de eerste scholen in Nederland hiermee op structurele wijze oog voor het ontwikkelen van de gezondheid van leerlingen via de zogenaamde Totale Gezonde School Aanpak. Ook is het bijzonder dat de Werkplaats dit altijd sámen met de werkers en ouders heeft ontwikkeld en afgestemd op wat de aandachtspunten op déze school zouden moeten zijn. Zo was er geen sprake van een opgelegde 'one-size-fits-all'-aanpak, maar een interventie die specifiek was afgestemd op de Werkplaats. Zo wordt dit in het land nog nauwelijks gedaan.

Na de eerste jaren (2007-2010) leidde het innovatieve, wetenschappelijke karakter van dit nieuwe gezondheidsonderwijs, onder leiding van en naar de visie van professor Guus Schrijvers, tot een promotieonderzoek aan het UMC Utrecht. Ieder jaar werd namelijk anoniem een vragenlijst afgenomen bij alle werkers waarbij werd gevraagd naar allerlei gedrag dat met gezondheid te maken heeft, hun schoolbeleving en hun algemene gezondheid. Door deze gegevens heeft dr. Vincent Busch de mogelijkheid gehad om de effecten van het nieuwe gezondheidsonderwijs te onderzoeken. Hij heeft daarbij gekeken naar het effect van het nieuwe onderwijs op het gezonde gedrag van leerlingen, hun psychosociale gezondheid en hun gewicht. Hier kwamen zulke veelbelovende resultaten uit dat het onderzoek werd uitgebreid naar een grotere, gecontroleerde studie aan het UMC Utrecht. In dat grotere onderzoek stonden ook vragen centraal als 'wat zijn effecten van pesten op de psychosociale gezondheid van leerlingen?', 'wat zijn praktische lessen voor scholen die een Totale Gezonde School aanpak willen invoeren?' en 'presteren gezondere leerlingen beter op school?'. De hulp en inspiratie van de docenten en werkers heeft uiteindelijk geleid tot een onderzoek dat een 'missing link' vormt tussen gezondheid en onderwijs, wat in de toekomst kan zorgen voor meer enthousiasme voor geïntegreerde gezondheidsbevordering op school in Nederland. Het proefschrift maakt melding van significante verbeteringen die werden bereikt als gevolg van deze integrale aanpak. In eerdere WP-kranten is daar verslag van gedaan. Vincent heeft hier op het Gezondheidssymposium van 13 november meer over verteld.

Nadat Vincent in mei 2014 promoveerde op dit onderzoek heeft de Werkplaats de volgende stap in de ontwikkeling van hun gezondheidsonderwijs gezet: zelf nemen wij nu ieder jaar anoniem dezelfde vragenlijst af bij de Werkers om zo de ontwikkeling van een gezonde leefstijl en gezondheid op wetenschappelijke wijze te blijven monitoren. De Werkplaats ontwikkelt en voert nu volledig zelf het gezondheidsonderwijs uit. *"Change starts when someone sees the next step" [William Drayton].*

Vincent Busch en Marijn Backer

Vincent zelf is op de foto hieronder te zien na zijn promotie samen met zijn promotor professor Guus Schrijvers en enkele opponenten.

Ván Werkers vóór Werkers

Werkers voor Werkers (W.v.W.) is een bijlesorganisatie ván werkers vóór werkers. Wij, als organisatie, koppelen bovenbouwleerlingen die uitblinken in een bepaald vak aan medeleerlingen die bij dit vak hulp kunnen gebruiken.

Op deze manier krijgen werkers die – op advies van het team en via de teamleiders - extra ondersteuning nodig hebben, bijles, in principe gedurende één periode. Dit is een win-winsituatie: niet alleen onze bijlesnemers profiteren van de bijles, ook onze bijlesgevers kunnen hiermee hun talenten ontplooien én bovendien, in plaats van werken bij de supermarkt, op een leuke manier een zakcentje verdienen. Het idee achter het principe dat leerlingen andere leerlingen stof uitleggen, is dat werkers uit een hoger leerjaar de stof al gehad hebben en op een andere manier de stof kunnen uitleggen dan de leraar. En ze leren er ook zelf van.

Werkers voor Werkers werd drie jaar geleden door een groep vwo 5-leerlingen opgezet als een pilot. De schoolleiding en de ouderraad zagen de potentie in dit plan en breidden de organisatie het jaar daarop uit. De ruwe diamant die W.v.W. toen al was, werd stap voor stap geslepen tot een strakke en op wieltjes lopende organisatie.

Wij, als directie, bestaan uit drie vwo 6-werkers, die overleggen en communiceren met de teamleiders. Wij worden ondersteund door Marijn Backer (teamleider team 7) en Ingmar de Jong (coördinator WP-extra).

Ondanks dat we elke periode proberen zoveel mogelijk succesvolle koppels te maken, lukt het niet altijd om iedereen die zich aanmeldt te voorzien. We hebben niet altijd de middelen, zoals budget, beschikbare bijlesgevers en de benodigde gegevens om iedereen (direct) te kunnen koppelen.

Elke periode worden de bijlesgevers en -nemers door elkaar en de medewerkers van de bijlesnemers geëvalueerd. Aan de hand van deze evaluatie worden goede koppels zo veel mogelijk behouden en de minder effectieve veranderd. Werkers die professionelere hulp nodig hebben, worden doorwezen naar externe organisaties. Met behulp van de evaluaties hopen we de beste hulp te kunnen verlenen.
Aankomende periode begint het overdrachtstraject, waarbij de huidige vwo 6-directie het stokje overdraagt aan een nieuwe driekoppige directie bestaande uit vwo 5-leerlingen.

Volgens Kees Boeke zijn kennis en vaardigheden pas interessant als ze gebruikt worden om er iets nieuws mee te doen, er iets van jezelf aan toe te voegen, in welke vorm dan ook. Daarom past Werkers voor Werkers goed in de visie die de Werkplaats al jaren uitdraagt. Deze vorm van leren en werken stimuleert samenwerking, zelfontplooiing en het nemen van initiatieven en verantwoordelijkheid. Wij zijn blij dat we de kans en het vertrouwen hebben gekregen om ons in te zetten voor deze organisatie en het te kunnen bewerken tot wat het nu is.

Irosha Driesen, Jasper de Mol en Mirte van Hout, 6 vwo

"kennis en vaardigheden zijn pas interessant als ze gebruikt worden om er iets nieuws mee te doen, er iets van jezelf aan toe te voegen, in welke vorm dan ook"

Interview met oud-werker Jara Spijker

Interview met oud-werker Jara Spijker (diploma havo 2014) over haar debuut roman 'Nooit alleen'

Hoe ben je erop gekomen een boek te schrijven?
Ik heb altijd al schrijfster willen worden, vanaf dat ik kon schrijven eigenlijk. Ik begon met kleine verhaaltjes, en deze werden steeds langer tot dat er op een gegeven moment uit één verhaal een echt boek ontstond. Dat was 'Nooit Alleen'.

Hoe kwam je aan het onderwerp, eigen ervaringen?
Ik haal mijn inspiratie uit alles wat er om mij heen gebeurt. Gelukkig heb ik zelf niet mee gemaakt dat mijn beste vriendin en ik verliefd werden op dezelfde jongen, maar er zitten wel veel kleine dingetjes in die naar mij verwijzen.

Hoe is het hele proces verlopen, van start tot uitgeven?
Ik ben gestart met het verhaal in de tweede van het middelbaar. In eerste instantie was het verhaal volledig vanuit het perspectief van hoofdpersoon Noor, maar op het laatste moment dacht ik: laat ik het tweede deel van het boek vanuit haar beste vriend Daniël schrijven. Toen het laatste deel nog eens herschreven was, heb ik het laten lezen aan mijn beste vriendin en mijn vader. Ze vonden het een goed verhaal. Toen ben ik naar een uitgeverij gestapt. En die wilde het wel uitgeven!

"Ik haal mijn inspiratie uit alles wat er om mij heen gebeurt."

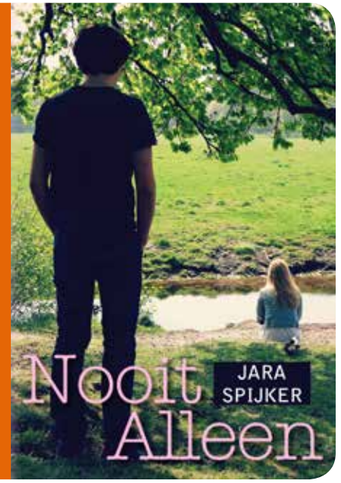

Wat doe je momenteel?
Op het moment zit ik in Engeland als au pair en heb het hier ontzettend naar mijn zin! Natuurlijk ben ik in mijn vrije tijd nog aan het schrijven, mijn tweede boek is bijna klaar en ik ben stiekem ook al bezig met een derde.

Hoe kijk je terug op je tijd op de Werkplaats?
Ik kijk met een ontzettend fijn gevoel terug op mijn tijd op de Werkplaats en ben dan ook heel blij dat ik op deze school heb gezeten. De Werkplaats geeft je veel vrijheid en dat brengt verantwoordelijkheid met zich mee. Die vrijheid heb ik altijd als een pluspunt gezien, ik heb er heel veel van geleerd. Ik denk dat de Werkplaats mij ook enorm geholpen heeft met mijn creatieve ontwikkeling. Je krijgt zoveel extra's aangeboden, dat maakt de school heel bijzonder.

Wat zijn je verdere toekomstplannen?
Volgend jaar wil ik waarschijnlijk vormgeving gaan studeren, het liefst aan de Willem de Kooning academie in Rotterdam. Hiervoor zijn selecties en je hebt dan ook een portfolio nodig. Weer iets wat ik op de Werkplaats al deels heb opgebouwd. Omdat ik het hier in Engeland ook zo leuk vind, zit ik er stiekem toch ook wel over na te denken om hier te gaan studeren als dat mogelijk is, al is het wel ingewikkeld. Maar ik blijf in ieder geval tot en met juli in Engeland als au pair.

Paulina Schulp

rubriek

De oud-werker: André Lardinois

Sinterklaa en de Punk Pieten

Ik heb niet erg lang op de Werkplaats gezeten, alleen de laatste twee jaar van mijn middelbare school (1977-1979), maar dit waren voor mij wel hele belangrijke jaren. Op de WP heb ik mijn definitieve studiekeuze gemaakt en is ook een belangrijk deel van mijn latere interesses gevormd. De eerste vier jaar van mijn middelbare school heb ik op de Europese school in Brussel doorgebracht. Dit was een zeer traditionele school met bijvoorbeeld een leraar Duits die erop stond dat je opstond als zij de klas binnenkwam. In vergelijking daarmee was de non-autoritaire houding van de medewerkers aan de WP een verademing. Het leerde mij dat je in deze moderne tijd autoriteit niet meer kunt opleggen, maar moet verdienen. In die zin was de WP (en Kees Boeke!) haar tijd ver vooruit.

Nog in een ander opzicht was de WP eind jaren zeventig haar tijd vooruit. Ik voelde me op de WP als een vis in het water en werd daarom vrij snel lid van de werkersraad. In december 1978 mochten wij de Sinterklaasviering van de school organiseren, maar waren er toen al van overtuigd dan Sint en zijn Pieten niet alleen racistisch maar ook seksistisch waren, want waarom zijn het altijd oude mannen die de baas moeten spelen? Wij organiseerden daarom een alternatieve Sinterklaasviering waarbij de werkers konden kiezen tussen twee Sinten nieuwe-stijl: Sinterklaa (gespeeld door ondergetekende) en de Punk Sint (gespeeld door uw huidige medewerker Emanuel Schüler) met Punk Pieten, die niet uit Afrika maar uit Engeland kwamen. Ik geloof dat Emanuel won, maar hij kon dan ook een toegift geven waar ik niet tegenop kon... (Zie de foto's)

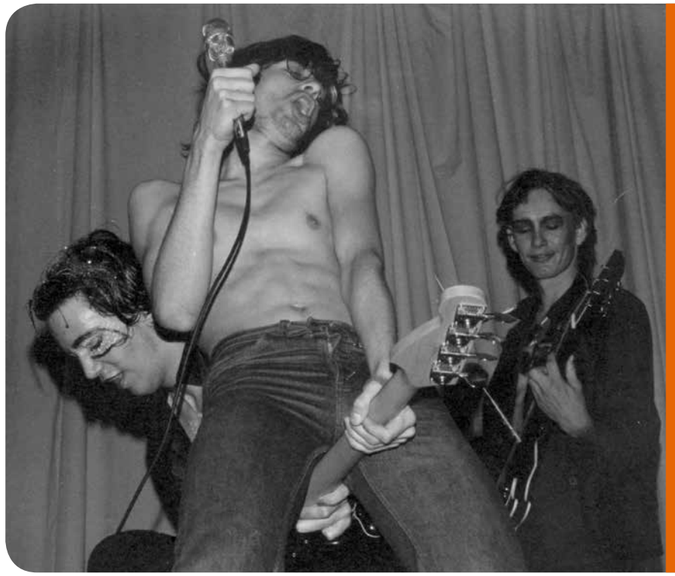

"Sinterklaa ben ik niet vergeten: mijn specialisatie is Griekse vrouwendichters!"

Na de WP ben ik klassieke talen gaan studeren aan de VU in Amsterdam. Bepalend voor deze studiekeuze waren de twee inspirerende medewerkers die ik voor Grieks en Latijn aan de WP had: Liesbeth en Vera. Vervolgens ben ik vertrokken naar de Verenigde Staten waar ik in 1995 promoveerde aan Princeton University en nog zes jaar als *assistant professor* aan de University of Minnesota in Minneapolis heb gewerkt. Op 11 augustus 2001 (precies één maand voor 9/11!) keerde ik met mijn vrouw en twee jonge kinderen terug naar Nederland, waar ik sinds die tijd de post van hoogleraar Griekse taal en cultuur aan de Radboud Universiteit in Nijmegen bekleed met veel plezier. Maar Sinterklaa ben ik niet vergeten: mijn specialisatie is Griekse vrouwendichters!

André Lardinois

vo column

Traditioneel vernieuwen

'Ik droom nog maandelijks van mijnheer Van Hielen, mijn wiskundeleraar', vertelt mijn 88 jaar oude oom tijdens de lunch. 'Ik was als de dood voor hem. Hij werd enorm kwaad als je iets niet snapte. Ik zie nóg die duim met die rode haartjes op mijn papier drukken. Onzin, Beek. Kletskoek! Verbeter! Maar hoe kun je verbeteren als je niet weet hoe het goed moet?'

Het verhaal van mijn oom is het verhaal van veel mensen. Het leerklimaat dat kinderen in staat stelt al lerende een gevoel van zelfvertrouwen te geven is kostbaar en helemaal niet vanzelfsprekend. Het valt of staat met menselijke interactie. De leraar kent het kind toch het beste meldden de kranten onlangs verheugd. Beter dan welke test ook kan de leraar zien hoe een kind leert. Wonderlijk dat we ooit anders dachten, maar we zijn in Nederland al snel bang de boot te missen en geneigd onze expertise in te ruilen voor iets nieuws, beters, en vooral voordeligers. Natuurlijk kennen wij onze kinderen het beste. Wij zien ze van dichtbij leren. En dat is een prachtige ervaring. Vlakbij het begrijpcentrum van een kind komen, zien hoe een te begrijpen kwestie, een vraag aankomt, en dan langzaam de vraag zien veranderen in een inzicht. De metamorfose van een gezicht, de ontspanning van het doorgronden, het begrip. Begrijpen is een intiem moment, een soort broodbakmoment, zelf rijzend in de warmte van het mogen leren zonder te worden afgerekend. Om te kunnen leren moet een kind zich bloot geven, moet het een onzekerheid aan durven, als het veulen in de wei dat leert lopen, onhandig eerst, wankel. Als de jonge merel die zich dagen schuil houdt en dan ineens een beetje moet kunnen fladderen.

Met het vertalen van Latijnse teksten zie ik het soms, de kinderen die hun eerlijke wanhoop om de ongemakkelijke constructies niet meer kunnen wegmoffelen en bang zijn dat ze dom zijn omdat ze het niet meer begrijpen. Maar niet begrijpen is zo kostbaar. Niet bang hoeven zijn dat je dom bent, je ook niet voegen naar een verwacht antwoord, evenmin je onderwerpen aan de medewerker die wel even wil etaleren wat hij zelf weet, nee, eerlijk en edel durven wachten tot jouw frank valt, dat is karakter. En dat toon je alleen als je weet, ik mag iets niet snappen, ik mag falen want het maakt niet uit, mijn medewerker gelooft in mij, ik mag er toch zijn.

Menselijke interactie leert ons dat; de relatie tussen medewerker en werker inzetten bij ons leren. Te groter daarom de uitdaging deze relatie te koesteren als het hart van ons Werkplaatsleren. Wij noemen ons een vernieuwingsschool. Daar zijn we trots op. Vernieuwen op de Werkplaats is niet napraten wat het Digitaal Industrieel Complex vernieuwen noemt. Vernieuwen is niet werken in een nieuw gebouw. Vernieuwen is niet buiten de lijntjes kleuren omdat andere scholen binnen de lijntjes kleuren. *Zorg ervoor dat je je zo ontwikkelt dat jij het antwoord bent op een probleem dat zich op een bepaald moment voordoet,* adviseert de oud minister van financiën Larry Summers de studenten van de UVA in een voordracht.

Dat wij onze werkers een schoolvoorbeeld leren van hoe je kunt samenleven en samenwerken, hoe je mag leren en mag falen, dat je jouw specifieke kwaliteiten ontdekt en ontwikkelt en dat in dat proces er altijd een medewerker is die je ziet en levende feedback geeft, dat is in mijn ogen een leerschool die voorbereidt op de echte noden en verlangens van onze moderne samenleving.

Vernieuwend onderwijs anno nu richt zich op een samenleving die vraagt om ethisch leiderschap, aandacht voor eerlijke economische verhoudingen en het milieu, solidariteit.
En dat doe je heel traditioneel met je open hart, met je zelfstandig denkende hoofd en met je twee blote handen.

Marijn Backer

"Begrijpen is een intiem moment, een soort broodbakmoment, zelf rijzend in de warmte van het mogen leren zonder te worden afgerekend."

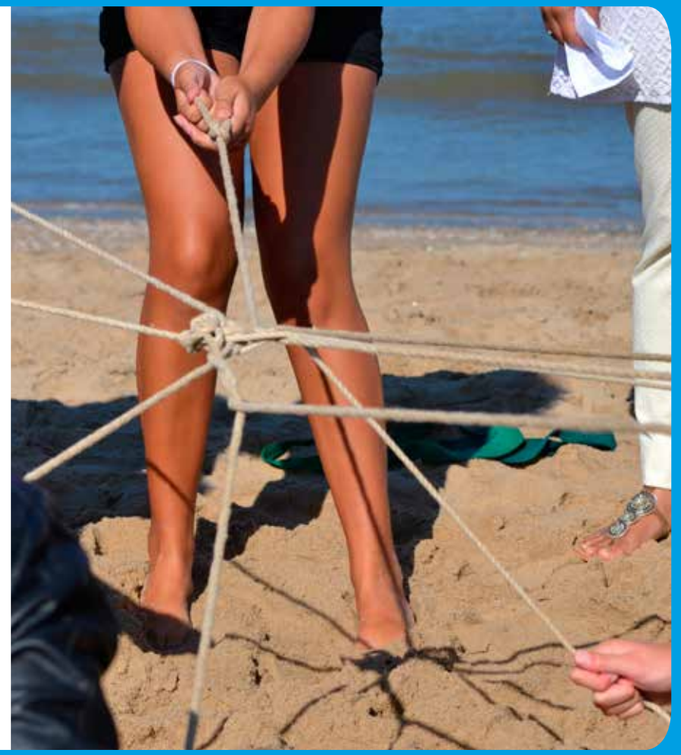

Foto: Marian Kleverkamp